

Voedsel fraude ruikt op, bestrijding vraagt om 'criminele' denkwijze

Citeersuggestie: C. Post-Wolfert, 'Voedsel fraude ruikt op, bestrijding vraagt om 'criminele' denkwijze', LSenR.nl LS&R 931.

Steeds vaker worden we opgeschrikt door malafide bedrijven die sjoemelen met ons voedsel. Voedsel fraude is al zo oud als de weg naar Rome, alleen is het door onze grensoverschrijdende handelsactiviteiten een mondiaal probleem geworden. Inmiddels zijn de alarmbellen afgegaan bij de voedsel- en warenautoriteiten in Europa om de snelgroeijende toename in witwaspraktijken en counterfeit (namaak) van voedingsmiddelen tegen te gaan.

In de Tsjechische Republiek overleden in 2012 40 mensen omdat er methanol aan vodka was toegevoegd. Sinds 2009 is er in Engeland een vervijfvoudiging van in beslag genomen alcoholproducten waarin de gevaarlijke stoffen isopropanol, methanol of chloroform zijn toegevoegd. In Italië is Chilipoeder gemengd met industriële vloerleurstof om de kleur roder te maken. En in (olijf)olie wordt een beetje chlorophyll gedaan om het groener te laten lijken. In al deze voedingsmiddelen zijn stoffen toegevoegd die niet geschikt zijn voor menselijke consumptie. Dit wordt het witwassen van voedsel genoemd. In Nederland zijn in de afgelopen vijftien jaar 56 strafrechtelijke onderzoeken geweest naar voedsel fraude waarvan 36 gevallen van witwassen.

Premium

De Italiaanse 'Ndrangheta mafia-organisatie produceert olijfolie uit goedkope pomace olie, chemisch uit olijvenpulp gewonnen olie, die als premium extra virgin olijfolie wordt verkocht. Uiteraard voor een veel hogere prijs. In zo'n geval spreken we van counterfeit. Onder counterfeit verstaan we het voeren van de (merk)naam van een ander bedrijf voor eigen producten van vaak inferieure kwaliteit, zoals bij de Italiaanse beslaglegging op 60.000 flessen champagne waarop valse etiketten zaten. Andere lucratieve voedingsmiddelen om mee te sjoemelen zijn honing verdund met suikersiroop, basmatirijst gemengd met inferieure rijstkorrels of de dure blauwvintonijn die

stiekem wordt verwisseld met de goedkopere witte tonijn of grootoogtonijn.

Operatie Opson III

Zowel in Nederland als in Groot Brittannië zijn getroffen door het paardenvleeschandaal. Mede naar aanleiding daarvan heeft Interpol vorig jaar Operatie Opson III uitgevoerd. Met deze actie is onderzocht in welke mate de georganiseerde misdaad in het voedseldistributienetwerk is doorgedrongen. De actie is in 33 landen uitgevoerd waarbij 96 mensen zijn gearresteerd. In beslag is genomen: 430.000 liter dranken, 150.000 bouillonblokjes, 131.000 liter olie en azijn, 80.000 koekjes en chocoladerepen, 20 ton kruiden en specerijen, 186 ton graan, 45 ton zuivelproducten, 42 liter honing en 484 ton geelvintonijn.

Samenwerken

Het Europees parlement wil dat controlediensten, zoals de Nederlandse Voedings- en Warenautoriteit (NVWA), beter over de grenzen samenwerken om misstanden harder aan te pakken. Hiervoor moet dan wel voldoende capaciteit zijn want afgelopen jaar konden de NVWA en de douane niet deelnemen aan Operation Opson III omdat zij hun handen vol hadden aan het paardenvleeschandaal. Daarnaast moeten er zwaardere straffen, minder administratieve controles en onaangekondigde inspecties komen. Producenten en supermarkten moeten strenger de inhoud van de verpakkingen controleren en elkaar waarschuwen voor verdachte partijen voedsel. Tevens mag er alleen nog handel gedreven worden met gecertificeerde bedrijven die in de toekomst de module Food Fraud in hun voedselveiligheidssysteem voeren.

Douaneverordening

Begin dit jaar is een nieuwe Douaneverordening in de EU in werking getreden. Daarin zijn nu alle soorten Intellectuele Eigendomsrecht inbreuken opgenomen, zoals onder andere merken-, octrooi- en auteursrechten. Er zijn duidelijke verbodsregels opgesteld over namaakproducten in het commerciële verkeer en voor persoonlijk gebruik. Zo is een namaakproduct dat per post naar een individuele

burger wordt gestuurd, strafbaar. Maar er zitten ook hiaten in de wet als het gaat om namaakgoederen in transit (lidstaat wordt alleen als doorvoerhaven gebruikt). Men vreest bijvoorbeeld voor belemmeringen van de legale internationale handel.

Uitbannen

Het is een illusie om te denken dat we criminele netwerken helemaal kunnen uitbannen.

Om voedsel fraude aan te pakken moeten we denken als een crimineel. Waar liggen de kansen om geld te verdienen? Een duur product waar een element vervangen kan worden door een goedkoper bestanddeel, grote partijen waaruit schaalvoordelen gehaald worden en voedselschaarste zijn voorbeelden waar een criminele organisatie kansen ziet. Zet de ogen, oren, neus en smaakpapillen dan ook op scherp om fraude te ontdekken.